

1955. — Т2. — 516 с.
3. Брагинский С., Певзнер Я. Политическая экономия: дискуссионные проблемы, пути обновления. — М.: Мысль, 1991. — 249 с.
 4. Смитт А. Исследование о природе и причинах богатства народов. — М.: Наука, 1993. — 572 с.
 5. Рикардо Д. Сочинения. Т. 1. — М.: Политиздат, 1955. — 468 с.
 6. Кларк Д. Разделение богатства. — М.: СПб., 1934. — 243 с.
 7. Туган-Барановський М.И. Основы политической экономии, — Петроград, 1917. — 410 с.

Annotation. The analysis of evolution of essence of payment of labour is conducted in the article, in particular as she was interpreted by the prominent scientists of different epoches. An attempt to do basis for conducting of complex analysis and decision of problems of payment of labour in the conditions of present time is grounded.

Key words: payment of labour, wages, economic theory, economic crisis, theoretical bases.

УДК 339.747(4/9)

*О.Ю. Новодон, Інститут економіки та прогнозування НАН
України, м. Київ, Хмельницька обласна державна адміністрація*

СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ, ЩО БАЗУЄТЬСЯ НА ЗНАННЯХ, В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ПРОЯВІВ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ

Окреслено бар'єри становлення знаннєвої економіки в умовах поглиблення кризових явищ, визначено галузі високотехнологічного сектору економіки, що потребують державної підтримки, запропоновано заходи з мінімізації наслідків впливу фінансової кризи на галузі, що формують сектори знань.

Ключові слова: економіка, що базується на знаннях, високотехнологічні галузі економіки, сектори знань, фінансова криза, державна політика.

У другій половині ХХ століття науковцями була висловлена думка про здатність знання (як основного ресурсу економіки) забезпечувати високу конкурентоспроможність країни на міжнародній арені, яка на сьогодні стала

загально визнаною. Саме ця думка і лягла в основу нової концепції — «економіки знань».

Процеси становлення економіки знань в Україні значно уповільнюються внутрішніми бар'єрами розвитку — відсутністю послідовної державної політики, направленої на розбудову знаннєвої моделі економічного розвитку, ефективного реформування сфер освіти, науки, високих технологій.

Поглиблення негативних наслідків світової фінансової кризи в економіці України, дестабілізація фінансово-економічного стану підприємств високотехнологічних галузей економіки створили додаткові зовнішні бар'єри на шляху розбудови економіки, що базується на знаннях, в країні.

Виходячи з вищевикладеного, постає об'єктивна необхідність визначення умов протистояння проявам негативних наслідків світової фінансової, кризи в контексті становлення економіки знань в країні, розробки системи антикризових заходів, враховуючих потребу галузей секторів знань у послідовній державній підтримці.

Витоки концепції економіки знань можна знайти в окремих працях 1960-х років [1-2], але її активна розробка почалася у 1990-х [3-5]. В українській науці також мають місце результати досліджень становлення нової моделі економічного розвитку. Цьому питанню була приділена значна увага у працях В. Геєця, Л. Федулової, А. Гальчинського, М. Згуровського, Л. Мусіної, Н. Балабанової та інших авторів [6-12].

Метою даної роботи є дослідження впливу фінансової кризи на галузі, що формують сектори знань, та розробка пропозицій з мінімізації негативних наслідків такого впливу.

Світова фінансова криза 2007-2008 років, як зазначає міністр економіки України Б. Данилишин [13], проходить кілька хвиль у своєму розвитку. Дві попередні хвилі, за оцінкою міністра, Україна пережила досить упевнено, хоча й не без помилок.

Наслідки третього етапу світової економічної фінансової кризи для економіки України, його тривалість та глибину на сьогодні важко оцінити, але певний їхній вплив уже відбувається.

У серпні вперше, починаючи з жовтня 2002 року, відбулося зменшення обсягів виробництва промислової продукції до відповідного місяця попереднього року на 0,5%, зокрема в металургії — на 8,6%, хімічній промисловості — на 9,1, у виробництві коксу, продуктів нафтопереробки — на 4,9% .

Тобто, в експортоорієнтованих секторах економіки, внаслідок реалізації стратегій, спрямованих на першочерговий пошук ніш на зовнішньому ринку, та недооцінки внутрішнього, на сьогодні спостерігається уповільнення зростання

під впливом комплексу зовнішніх шоків. У результаті приріст у металургійній та хімічній промисловості за вісім місяців становив лише 2 та 3,5% відповідно. Загалом темпи зростання обсягів промислового виробництва за підсумками восьми місяців уже уповільнилися до 6,3%.

На цьому тлі зростання ВВП на рівні 7,1% було забезпечене високою динамікою інших видів економічної діяльності і передусім сільського господарства. В нинішньому році отримано рекордні обсяги врожаю.

На валютному ринку розпочались девальваційні процеси, і вже у вересні міжнародні валютні резерви скоротились на 0,6 млрд. дол. США. Як один із чинників, що прискорюють інфляцію, у вересні знову почали посилюватися негативні інфляційні очікування. На готівковому валютному ринку сформувався значне від'ємне сальдо продажукупівлі населенням іноземної валюти на рівні 1321 млн. дол. США.

На мінімізацію можливих збитків для економіки та фінансової системи України від фінансової кризи, гарантування економічної безпеки держави направлені положення Закону України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» [14].

З метою концентрації зусиль усіх гілок влади на зменшенні негативного впливу світової фінансової кризи на економіку України та створення сприятливих умов для посткризового розвитку економіки шляхом європейської інтеграції та підвищення ефективності політики Уряду розроблено Програму діяльності Кабінету Міністрів України «Подолання впливу світової фінансово-економічної кризи та поступальний розвиток».

Програмою діяльності Кабінету Міністрів України передбачено не лише заходи, направлені на досягнення макроекономічної стабілізації та оздоровлення і відновлення нормального функціонування фінансових ринків, а також заходи підтримки галузей, що формують сектори знань, а саме: розвиток реального сектору економіки, проведення ефективної науково-технічної та інноваційної політики, активізація розвитку економіки.

23 грудня 2008 року на нараді під головуванням Президента України з Головою Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, головами обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, керівників центральних органів влади, органів місцевого самоврядування були надані пропозиції Хмельницької обласної державної адміністрації до плану антикризових заходів, які передбачали, в тому числі, підтримку галузей, що формують сектор знань, а саме: знизити тарифи на транспортування будівельних матеріалів до підприємств-переробників; забезпечити своєчасне відшкодування ПДВ з держбюджету суб'єктам господарювання — виробникам експортної

продукції; нормативно встановити пільгові відсоткові ставки кредитів для підприємств окремих галузей економіки, продукція яких становить значну частку ВВП України; передбачити в державному бюджеті кошти для надання безвідсоткових кредитів на реалізацію інвестиційних проектів впровадження енергозберігаючих технологій, технічного переоснащення виробничих потужностей (на рівні сучасних міжнародних стандартів), інноваційних проектів та інші.

Проведене дослідження свідчить про необхідність послідовної державної підтримки розвитку секторів знань в умовах фінансової кризи, розробки та впровадження системи антикризових заходів, які би повною мірою враховували особливості перебігу процесів становлення економіки, що базується на знаннях, з метою їх подальшого розгортання.

Список використаних джерел:

1. Lane R.E. The Decline of Politics and Ideology in the Knowledgeable Society // American Sociological Review. 1966. — Vol. 31. — P. 649-662.
2. Machlup F. The Production and Distribution of Knowledge in the United States. Princeton University Press. — 1962.
3. Drucker P.F. Post-Capitalist Society. Harper Business, New York, 1993. — 232 pp.
4. Toffler A. Powershift: Knowledge, Wealth and Violence at the Edge of the 21st Century. New York, Bantam Books, 1990. — 512 p.
5. Quinn J.B. Intelligent Enterprise: A Knowledge and Service Based Paradigm for Industry. New York: The Free Press, 1992. — 640 p.
6. Геєць В. Характер перехідних процесів до економіки знань // Економіка України. — 2004. — №4. — С. 4-14.
7. Федулова Л.І., Юрковська Л.В. Проблеми оцінки економіки знань та розвитку інформаційного суспільства // Проблеми науки. — 2005. — №6 — С. 22-26.
8. Економіка знань: виклики глобалізації та Україна / Національний інститут стратегічних досліджень / А.С. Гальчинській (заг. ред.). — К., 2004. — 261 с.
9. Згуровський М. Шлях до інформаційного суспільства — від Женеви до Тунісу // <http://www.kraina.org.ua/ua/document/386/>.
10. Мусіна Л. Основні засади переходу до економіки знань: перспективи для України // Економіка і прогнозування. — 2003. — №3. — С. 87-108.
11. Балабанова Н.В. Суспільство знань та інновацій: шлях до майбутнього України. — К.: Арістей, 2005. — 104 с.
12. Україна у вимірі економіки знань / За ред. акад. НАН України В.М. Гейця. — К.: Основа, 2006. — 592 с.
13. Данилишин Б. Світова фінансова криза — тест для України // Дзеркало тижня. — 2008. — №38 // <http://www.dt.ua/1000/1550/64350/>.

14. Закон України від 31.10.2008 року № 639-VI «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України».

***Annotation.** Barriers of knowledge-based economy formation in the conditions of financial crisis deepening were outlined, high-technological industries, that need state support, were determined, arrangements on minimization of financial crisis influence on industries, which form the sectors of knowledges, were offered.*

***Key words:** knowledge based economy, high-technological industries. In the article, an attempt to solve the problem of the human capital's formation in the light of neoinstitutionalism in conditions of the economical crisis is revealed. The question of independent testing improvement of the school-leaver's knowledge is risen.*

***Key words:** institutionalism, neoinstitutionalism, human capital, formation of the human capital, mentality, educational system, independent testing.*

УДК : 30.322.2

О.П. Свідер, старший викладач КПНУ імені І. Огієнка

ДО ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ЦІНИ В ДОВГОСТРОКОВИЙ ПЕРІОД РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Розглядається теорія ціноутворення в довгостроковому періоді для ринкових економік. Автор також звертає увагу на теоретичні аспекти категорій «ціна» та «вартість», аналізує трансформацію їх розуміння у економічній думці.

***Ключові слова:** ціна, ціноутворення, інфляція, вартість.*

Ціноутворення в довгостроковому періоді — тема недостатньо висвітлена в економічній теорії. Хоча з врахуванням особливостей сучасної світової економіки (таких як, наприклад, незабезпеченість сучасних грошей золотом чи сріблом, відносно високі темпи інфляції в порівнянні з минулими десятиліттями тощо) така неухвага не зовсім виправдана.

Дослідження теорії ціни в ринковій економіці зосереджені в основному в фундаментальних працях класиків економічної науки. Так, витратна концепція розвинута К. Марксом, який розвивав ідеї А. Сміта, Д. Рікардо, У. Петті, Суб'єктивне поняття ціни, що розглядається у маржиналізмі та базується на категорії «гранична корисність», формували У. Девонс, К. Менгер, Л. Вальрас. Розглядом ціни з точки зору ординалістичної теорії займалися Ф. Еджуорт,